

ZPRAVODAJ

Vydává
Národní informační,
vzdělávací
a osvětové středisko
bezpečnosti práce
při Výzkumném ústavu
bezpečnosti práce, v.v.i.

www.suip.cz <http://osha.europa.eu/fop/czech-republic/cs/>

číslo 1/2011

www.bozpinfo.cz www.vubp.cz

Bezplatné poradenství a vlastní odpovědnost zaměstnance za pracovní právní chování

Je možné říci, že v praxi nastávají situace, kdy se zaměstnanci potýkají s otázkami vztahujícími se k pracovní právním předpisům, ale bohužel platí, že „neznalost zákona neomlouvá“. Jedná se především o navazování a ukončování pracovní právních vztahů, vytváření podmínek pro výkon práce, otázky mzdového ohodnocení apod.

Pro zlepšení právního vědomí zaměstnanců poskytuje Oblastní inspektorát práce pro Jihočeský kraj a Vysočinu – tak jako i ostatní inspektoráty práce – již několik let na svých konzultačních místech, umístěných většinou na úřadech práce a nebo na úřadech pro zastupování státu ve věcech majetkových v jednotlivých okresních městech, poradenství zejména v pracovní právní oblasti. Od doby, kdy došlo k zavedení konzultačních míst, se počet osobních návštěv a telefonických dotazů neustále zvyšuje. V posledních dvou letech došlo v obou uvedených krajích k meziročnímu nárůstu o 1849 telefonických dotazů a 1078 osobních návštěv. To je nárůst asi o 14 %. Podle těchto čísel a zájmu zaměstnanců je patrné, že osvěta v pracovní právní oblasti je žádoucí.

Někteří zaměstnanci však přicházejí na konzultační místa pozdě. Přicházejí v době, kdy již podepsali dokumenty, které jsou rozhodující např. pro ukončení pracovního poměru. V takových případech je však účinná rada a zejména náprava téměř nemožná.

Dalším často dotazovaným problémem jsou mzdy. Zaměstnanci při pochybení zaměstnavatele ve mzdových otázkách často očekávají vydání nařízení k vyplacení mezd. Inspektorát práce však může do těchto sporů zasáhnout pouze nepřímo pod hrozbou sankce, což často nenaplnuje očekávání zaměstnanců.

Poradenství poskytované oblastními inspektoráty práce zcela jistě plní své poslání, ale je důležité, aby se do osvěty v této oblasti aktivně zapojily i jiné státní instituce a nestátní organizace.

Ing. Jan Rosický, vedoucí odboru
pracovních vztahů a podmínek
Oblastní inspektorát práce pro Jihočeský
kraj a Vysočinu

Pracovní úrazovost při těžbě dřeva

Na základě dlouholetých praktických poznatků a zkušeností při manuální těžbě dřeva byly stanoveny bezpečné pracovní postupy, které mají toto riziko práce minimalizovat. Zaměstnavatelé, zaměstnanci, včetně osob samostatně výdělečně činných (OSVČ), musí při těžbě dřeva dodržovat požadavky nařízení vlády č. 28/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů.

Státní úřad inspekce práce (SÚIP) evidoval v roce 2010 v souvislosti s těžbou, dopravou, skladováním a manipulací s dřívím 10 smrtelných pracovních úrazů, z toho 6 úrazů bylo zapříčiněno OSVČ. Rovněž bylo evidováno 23 pracovních úrazů s hospitalizací delší než 5 dnů.

Hlavní příčiny některých pracovních úrazů při těžbě dřeva:

1. Nedodržení hloubky směrového zářezu a nepoužití vhodných dřevorubecských pomůcek k usměrnění stromu do směru pádu

U buku, o průměru 35 cm a káceného směrem po svahu, nebyl proveden směrový zářez do maximální hloubky jedné pětiny až jedné třetiny průměru stromu, jak ukládá nařízení vlády č. 28/2002 Sb., ale až do hloubky poloviny průměru kmene. V průběhu pádu stromu byl dřevorubec zasažen oddenkem padajícího stromu a usmrčen.

2. Neponechání nedořezu káceného stromu, pohyb v ohroženém prostoru

V lesním porostu prováděl dřevorubec opravu oplocenek, ale z vlastní iniciativy se rozhodl v tomto porostu provést nahodilou těžbu kůrovcem napadených smrků. Provedl směrový zářez a hlavní řez, ale v rozporu s požadavkem na bezpečný pracovní postup neponechal nedořez. Padající strom jej zasáhl ve vzdálenosti cca 14 m od paty stromu a usmrtil.

3. Těžba namrzlého dřeva

Kácení probíhalo v zimním období, kdy se ranní venkovní teploty v oblasti pohybovaly mezi - 14°C až - 20°C, přičemž je zakázáno provádět těžbu při poklesu teploty pod - 15°C po celou dobu výkonu práce. Při provádění hlavního řezu, ještě před jeho dokončením, se kácený strom náhle rozštípl a při následném pádu došlo k zasažení dřevorubce, který byl v momentě zasažení otočen k rozštíplnému kmenu zády, protože se snažil rychle ustoupit po ústupové cestě do bezpečné vzdálenosti.

4. Práce na svazích, kde hrozí nebezpečí samovolného pohybu dříví

Dřevorubec prováděl kácení smrků ve svažitém porostu. Úraz se stal beze svědků (dřevorubec byl nalezen na pracovišti následující den), přičemž podle nalezené polohy těla lze usuzovat, že postižený – v rozporu s legislativním požadavkem – při zpracovávání již skáceného kusu smrku pracoval ve svahu pod tímto smrkem. V průběhu práce došlo pravděpodobně k velmi rychlému stočení kmene, který se na dřevorubce po svahu sesunul tak, že ho přimáčkl a usmrtil.

Závěr

Vzhledem k tomu, že většina pracovních úrazů v roce 2010, které se přihodily při manuální těžbě dřeva, byla způsobena OSVČ, vyhlásil SÚIP a jednotlivé místně příslušné inspektoráty práce kontrolní akci (kampaň), která se uskuteční v průběhu 1. pololetí 2011 a bude cíleně zaměřena na dodržování bezpečnosti práce OSVČ při těžbě dřeva. V rámci kampaně SÚIP vydal propagační leták s názvem „Fyzické osoby (OSVČ) dodržujte zásady bezpečné práce při těžbě dřeva!“, který – stejně jako další informace ke kampani – naleznete na www.suip.cz, a který má rovněž zvýšit povědomí o rizikovitosti práce při manuální těžbě dřeva.

Ing. Jiří Harazim, Ph.D.
inspektor odboru bezpečnosti práce
Státní úřad inspekce práce

Koordinované kontroly v roce 2010

Z rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí ohledně posílení a zefektivnění kontrolní činnosti vyplynul pro Státní úřad inspekce práce úkol realizovat v období září–prosinec 2010 koordinované kontroly v součinnosti s úřady práce, správou sociálního zabezpečení, příp. s celní správou. Hlavním koordinátorem těchto kontrolních akcí byly jednotlivé úřady práce. Kontrolní činnost byla zaměřena na nelegální zaměstnávání, porušování pracovněprávních předpisů a předpisů o zaměstnanosti, případně dalších. Kontroly byly směřovány především na odvětví podnikání ve stavebnictví, pohostinství a ubytovacích zařízeních po celém území České republiky. Inspektoři oblastních inspektorátů práce se při provádění kontrol zaměřili na plnění povinností vyplývajících z ustanovení § 3 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů.

Výsledky provedených kontrol

Celkem bylo realizováno 182 kontrol, z toho v 68 případech (37,8 %) inspektoři neshledali žádná porušení a u 114 kontrol (63,3 %) porušení zjistili. Za porušení pracovněprávních předpisů oblastní inspektoráty práce uložily 32 pokut v celkové výši 1 990 000,- Kč. Nejčastěji k porušování právních předpisů docházelo u zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají 5–50 zaměstnanců. Zaměstnavatelé nejčastěji porušovali níže uvedené oblasti zákoníku práce.

V oblasti vzniku, změny a skončení pracovního poměru:

– zaměstnavatelé nejčastěji chybovali při neplnění povinnosti informovat zaměstnance do jednoho měsíce od vzniku pracovního poměru; také – ale méně často – chybovali porušením svých povinností při změnách a skončení pracovního poměru, např. porušením povinností týkajících se potvrzení o zaměstnání.

V oblasti pracovní doby:

– zaměstnavatelé nejčastěji chybovali tím, že nevedli prokazatelnou evidenci skutečně odpracované pracovní doby, práce přesčas a noční práce; další závažné porušení – ale méně četné – se týkalo nepřetržitého odpočinku v týdnu.

V oblasti odměňování:

– zaměstnavatelé nejčastěji chybovali tím, že stanovili a vyplatili zaměstnancům mzdu nižší, než je nejnižší úroveň zaručené mzdy, mzda byla vyplacena ve výši minimální mzdy a nebyl poskytnut doplatek k této mzdě; dále se pak objevovaly nedostatky v placení příplatků za práci v sobotu a neděli, ve svátek a za noční práci. Další méně časté porušení představovaly neoprávněné srážky zaměstnanci, nedodržení termínu výplaty či splatnosti mzdy či neposkytnutí dokladu o jednotlivých složkách mzdy.

V ostatních oblastech se porušení nevyskytovala tak často, jednalo se například o porušení v oblasti BOZP, výkonu závislé práce, rovného zacházení v oblasti odměňování a náhrad mezd za nevyčerpanou dovolenou.

Koordinované kontroly budou pokračovat i v roce 2011 s cílem provést v součinnosti resortních kontrolních orgánů (ÚP, SÚIP a ČSSZ) minimálně 1000 společných kontrol u zaměstnavatelů.

Ing. Helena Hronová
inspektorka odboru pracovních vztahů a podmínek
Státní úřad inspekce práce

Národní a další významné internetové zdroje informací o BOZP

Výhodami internetu jsou decentralizace, všeobecná dostupnost, svoboda, možnost rozvíjení technologických nástrojů a bezplatný přístup pro všechny. V době, kdy je internet již běžně dostupným médiem, je logické, že pro práci i volný čas využíváme zdroje, které nabízí, a naše cesta za potřebnou informací vede právě sem. Své zdroje informací má také oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP). Ty se od doby, kdy jsme si na informování touto cestou teprve zvykali, změnilo co do svého poslání, významu, obsahového zaměření i počtu. Po období nadbytku informací všeho druhu na internetu došlo k **utřídování dříve široké a mnohdy nepřehledné nabídky informací**, aby orientace v ní byla jednodušší. Současným trendem jsou proto zejména specializované portály a webové stránky.

Dnes má uživatel možnost využít specificky i obecně zaměřené zdroje o BOZP podle toho, co právě hledá. Mezi velkým množstvím českých internetových stránek (tj. dostupných v českém jazyce) najdeme stránky orgánů státní správy, které jsou pověřeny kontrolní, legislativní nebo jinou činností týkající se BOZP. Jedná se např. o **webovou stránku českého Focal Pointu pro BOZP** provozovanou Ministerstvem práce a sociálních věcí, které je ústředním orgánem státní správy odpovědným za oblast BOZP v ČR (<http://osha.europa.eu/fop/czech-republic/cs> - více o stránce dále v textu), **webovou stránku Státního úřadu inspekce**

práce (<http://www.suip.cz>), **stránky oblastních inspektorátů práce**, které jsou dostupné z uvedené internetové adresy SÚIP, **web Technické inspekce České republiky – dříve Institutu technické inspekce** – (<http://www.iti.cz>) a **stránky jeho poboček**. Charakter stránek orgánů státní správy je zčásti **informativní**, zčásti přímo poskytují **bezplatné poradenství nebo nabízejí služby, tiskoviny a další materiály pro prevenci** pracovních úrazů, nemocí z povolání a havárií technických zařízení, příp. pro co nejlepší přípravu na zdolávání následků takových dějů, pokud k nim dojde. Na prevenci se soustředí i odborové organizace, které mají právo výkonu kontroly nad stavem BOZP u jednotlivých zaměstnavatelů. Zastřešujícím orgánem a zároveň zástupcem odborů na internetu pro účely tohoto článku je **Českomoravská konfederace odborových svazů** (<http://www.cmkos.cz>), jejímž cílem je v součinnosti s ostatními odborovými svazy zvýšit úroveň BOZP a současně ji zlepšovat a nadále udržovat na vysoké úrovni.

Ve větší či menší míře se na **prevenci rizik způsobených pracovními činnostmi a ohrožujících zdraví lidí, životní prostředí anebo majetek** zaměřují také webové stránky **Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, v.v.i.** (<http://www.vubp.cz>), **Institutu výchovy bezpečnosti práce v Brně** (<http://www.ivbp.cz>), **Rožnovského vzdělávacího servisu** (<http://www.rovs.cz>) a dalších subjektů působících v oblasti BOZP, které mj. poskytují nabídku pro-

duktů a služeb z oblasti BOZP, mezi něž náleží i software či další nástroje pro vyhledávání, hodnocení a řízení rizik, audit, poradenství, outsourcing, školení a další druhy vzdělávání v BOZP (potažmo i v požární ochraně) atd. Z velmi početné skupiny, jejíž výčet nemůže být z více důvodů úplný, jmenujeme URL alespoň některých: <http://www.guard7.cz>, <http://www.prevent.cz>, <http://bozp-po.biz>, <http://www.algiz.cz>, <http://www.civop.cz>, www.servisbozp.cz, <http://www.e-bozp.cz/>, <http://www.markl.cz/>, www.bezpecak.cz. Stránky uváděné v této skupině jsou zpravidla určeny i k prezentování programů činnosti, obchodních a jiných záměrů a dosažených výsledků zmíněných institucí a podnikatelských subjektů. Nežřídká mají povahu internetového obchodu se sortimentem osobních ochranných pracovních pomůcek či bezpečnostních tabulek.

Důraz na **minimalizaci rizika v souvislosti s prací jako takovou, faktory pracovního prostředí a pracovní zátěží v rámci prevence výskytu nemocí z povolání** kladou někteří zástupci resortu zdravotnictví, jako např. **Státní zdravotní ústav** (<http://www.szu.cz>) nebo **PREMEDIS s.r.o.** (<http://www.premedis.cz>). Příspěvek k **humanizaci lidské činnosti a optimalizaci vztahů mezi schopnostmi člověka a podmínkami pro jeho činnost** je zase cílem **České ergonomické společnosti**, a to mj. i prostřednictvím její webové stránky (<http://www.vubp.cz/ces>). Bude-li zaměstnavatel potřebovat aktivně řešit **ochranu zdraví zaměstnanců**, má možnost na internetu vyhledat a obrátit

se na územně příslušnou hygienickou stanicí. **Výčet krajských hygienických stanic** vč. seznamu jejich činností je zveřejněn na Portálu veřejné správy České republiky http://www.portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/696?kam=kategorie&kod=0035.

Svým způsobem unikátní jsou mezi internetovými stránkami s problematikou BOZP tzv. **informační servery či webové portály**. Přes svou specifickou **se vyznačují převážně snahou o široké spektrum a pokud možno i komplexnost zveřejňovaných informací**. Z nich jmenujeme na prvním místě **webovou stránku českého Focal Pointu pro BOZP** (<http://osha.europa.eu/fop/czech-republic/cs>), která je součástí informační sítě BOZP Evropské unie. Klíčovým úkolem této stránky je pomáhat uživatelům najít informace mezinárodního charakteru o BOZP v ČR i za hranicemi, zejména pak v zemích EU, a to v českém a výběrově i v anglickém jazyce. Informace jsou tříděny do rubrik: Novinky a akce, Právní předpisy, Správná praxe, Výzkum, Statistika, Systémy, Témata, Publikace, Nejčastěji kladené otázky (FAQ), O naší síti. Provoz webové stránky Focal Point ČR zajišťuje MPSV ČR v souladu s požadavky Evropské agentury pro bezpečnost a zdraví při práci (European Agency for Safety and Health at Work – EU-OSHA). Čerpá současně z anglické a české jazykové mutace webu EU-OSHA (<http://osha.europa.eu/en/front-page/view>) a z informací dodávaných do ČR přímo z Evropské agentury pro BOZP.

Web českého Focal Pointu pro BOZP je koncipován tak, aby doplňoval **oborový portál BOZPinfo** (<http://www.bozpinfo.cz/>), který je další neméně známou stránkou zaměřenou na problematiku BOZP a na související témata. Portál BOZPinfo se zaměřuje na podnikovou sféru, státní správu a samosprávu, odbornou veřejnost i další uživatele především z řad malých a středních podniků. Hlavním cílem BOZPinfo je poskytovat komplexní informace a přehled informačních zdrojů z oblasti BOZP dostupných na internetu. Podoba portálu od jeho spuštění v březnu r. 2002 postupně doznávala menších či větších změn. Dnes, na počátku r. 2011, tvoří třetí verzi portálu rubriky: Rady pro Vás, Legislativa, Věda a výzkum, Knihovna BOZP, Akce a semináře, Pracovní místa. Na úvodní straně BOZPinfo jsou umístěny nově publikované články v rubrikách a zpravodajství z oblasti BOZP, aktuální téma týdne i přehled předešlých témat a dále např. anketa nebo přehled nejčtenějších a diskutovaných článků publikovaných na portálu.

Z portálu BOZPinfo je možný vstup do Encyklopedie BOZP, digitálního archivu BOZP (AiP Safe) a na stránku s online zkušenostmi s BOZP. Kromě výše uvedeného nabízí přístup do elektronického časopisu JOSRA (Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti/Journal of Safety Research and Applications) a do rubriky MSP & OSVČ (Malé a střední podniky & Osoby samostatně výdělečně činné), která byla do r. 2008 součástí zrušené stránky www.bzp.cz. Oba posledně jmenované zdroje jsou díky svému charakteru i významu považovány za **národní**. Vedle internetového

oborného recenzovaného časopisu JOSRA (<http://www.bozpinfo.cz/josra>) se v prostředí internetu nachází ještě několik dalších **časopisů z oblasti BOZP**, ať už ryze elektronických nebo vydávaných současně v tištěné verzi. Plné texty jednotlivých čísel zveřejňuje na své webové stránce časopis **Práce a zdraví** (<http://www.praceazdravi.cz>). Stejnou praxi uplatňuje občanský **SAFETY 21** (<http://www.safety-21.com>). Známy časopis **Inovace** (<http://www.inovace.com>) zveřejňuje na internetu pouze obsah aktuálního čísla a preferuje odběr v tištěné podobě. Z **časopisů s problematikou příbuznou k BOZP** můžeme na internetu najít časopis **Hygiena** (<http://www1.szu.cz/svi/hygiena/index.php>) nebo časopis **112** (<http://www.hzscr.cz/casopis-112.aspx>), rovněž vydávané tiskem. Každý den, minutu a sekundu jsou v souvislosti s prací v zájmu zdraví a životy lidí. Pro osoby zodpovědné za prevenci rizik a zajišťování BOZP zaměstnanců je nezbytné, aby byly **znalé informačních zdrojů o BOZP**, v lepším případě, aby byly schopny se v nich co nejlépe orientovat a využívat jimi poskytované informace. Je nad možností tohoto článku jmenovat všechny relevantní zdroje, přesto se pokusil připomenout známé, méně známé i dosud zcela neznámé a zaměřit tak pozornost čtenářů-odborníků na BOZP na ty, které by měly být v centru jejich profesního zájmu.

Zdroje:

- [1] Co naleznete na oborovém portálu s názvem BOZPinfo? Portál BOZPinfo.cz 7.12.2010 [cit. 2010-12-22]. Dostupný z WWW: <http://www.bozpinfo.cz/redakce/Informace_o_webu040430.html>.
- [2] Internetové stránky zabývající se oblastí BOZP Portál BOZPinfo.cz 24.1.2005 [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW: <http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/citarna/tema_tydne/bozpwby.html>.
- [3] Kuhnová, I., Bílek E. Internet v BOZP jako informační a vzdělávací nástroj Portál BOZPinfo.cz 30.9.2002. [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <http://www.bozpinfo.cz/knihovna-bozp/citarna/clanky/bezpecnost_prace/inter020826.html>.
- [4] Webové stránky citované v tomto článku.

PhDr. Irena Kuhnová
Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i.

Připravovaná veletržní setkání v roce 2011

Dovolujeme si Vás pozvat do společného výstavního stánku, ve kterém budou zástupci odborných státních i nestátních institucí připraveni poskytnout informace a poradenství v celém spektru oblastí bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, včetně nabídky odborných publikací, výukových programů, vzdělávacích aktivit a videoprogramů.

Za účasti zástupců z Ministerstva práce a sociálních věcí, Státního úřadu inspekce práce, Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, v.v.i., oblastních inspektorátů práce a dalších partnerů budou veletržní setkání probíhat pod patronací a s podporou Evropské agentury pro BOZP v rámci Evropské kampaně BOZP.

ELEKTRON 2011 Veletrh elektrotechniky, elektroniky a energetiky (výstavní stánek)	12.–15. 4. 2011 Pražský veletržní areál Letňany
Konference k veletrhu ELEKTRON 2011 v rámci Evropské kampaně BOZP	14. 4. 2011 Pražský veletržní areál Letňany
ZEMĚ ŽIVITELKA Mezinárodní výstava. Rostlinná a živočišná výroba, krmiva, zemědělská technika, potravinářská výroba, lesní a vodní hospodářství, ochrana životního prostředí, služby pro zemědělství, agroturistika (výstavní stánek)	25.–30. 8. 2011 Výstaviště České Budějovice
Seminář k výstavě ZEMĚ ŽIVITELKA v rámci Evropské kampaně BOZP	29. 8. 2011 Výstaviště České Budějovice
Kulatý stůl k veletrhu FOR ARCH 2011 v rámci Evropské kampaně BOZP	21. 9. 2011 Pražský veletržní areál Letňany

Bližší informace:

www.bozpinfo.cz rubrika Kalendář akcí
neumannovab@vubp-praha.cz, klikarova@vubp-praha.cz
tel.: 221 015 891

Regionální kola a mezinárodní finále za účasti inspektora z oblastního inspektorátu práce

REGION PRAHA A STŘEDNÍ ČECHY výstava stavebních materiálů a technologií STAVITEL	11.–12. února 2011 Výstaviště, Lysá nad Labem
REGION VÝCHODNÍ ČECHY A JIŽNÍ MORAVA veletrh STAVBA A ZAHRADA 2011	25.–26. března 2011 Výstaviště ALDIS, Hradec Králové
REGION SEVERNÍ ČECHY výstava Můj dům, můj hrad	28.–29. dubna 2011 Výstaviště Zahrada Čech, Litoměřice
REGION ZÁPADNÍ ČECHY stavební veletrh FOR ARCH Karlovy Vary	2.–3. června 2011 Výstavní a kongresové centrum KV Aréna, Karlovy Vary
MEZINÁRODNÍ FINÁLE 15. ROČNÍKU 22. stavební veletrh FOR ARCH 2011	20.–22. září 2011 Pražský veletržní areál Letňany, Praha

Výbuch akumulátoru páry a následný hromadný pracovní úraz (AVON AUTOMOTIVE a. s. Rudník)

K výbuchu akumulátoru páry v organizaci AVON AUTOMOTIVE a. s. v Rudníku došlo 4. 1. 2010 v 5:40. Jednalo se o tlakovou nádobu (výrobní číslo 1403) o objemu 30 000 litrů, nejvyšší pracovní přetlak 1,5 Mpa, výrobce STEP Trutnov. Předmětná nádoba byla umístěna na volném prostranství pod přístřeškem, v těsné blízkosti změkčovací stanice pro kotelnu.

Druhá nádoba (v. č. 1402) o stejných parametrech se nacházela vedle. Třetí nádoba (v. č. 341, o objemu 30 000 litrů, nejvyšší pracovní přetlak 1,6 Mpa, výrobce SEA Kolín) byla umístěna za změkčovací stanicí vedle kompresorové stanice. Všechny tři nádrže byly propojeny jako spojitě nádoby.

Za kompresorovou stanicí se nacházela plynová kotelna osazená dvěma parními kotli na plynné palivo, výrobce Duro Dakovič, maximální pracovní přetlak 1,6 Mpa, výhřevná plocha 200 m². Z kotlů vedla pára do hlavního rozdělovače umístěného v kotelně. Z tohoto rozdělovače jedna větev směřovala přímo do provozu přes redukční řadu, která upravuje tlak páry na výši požadovanou pro technologii. Druhá větev byla z hlavního rozdělovače vedena potrubím do soustavy akumulátorů (3 ks – viz výše).

Při explozi došlo k roztržení jednoho akumulátoru páry. Jedna část této nádoby byla nalezena v areálu závodu v blízkosti protilehlé výrobní budovy, další části se pak nacházely mimo areál v různé vzdálenosti od objektu organizace AVON AUTOMOTIVE a.s.

Následná tlaková vlna zcela zničila změkčovací stanici pro kotelnu a část objektu, ve kterém byl v přízemí umístěn sklad směsí a nad ním školicí středisko, laboratoř a kancelář. Kompresorová stanice zůstala po výbuchu nepoškozena, u objektu kotelny byla poničena střeška a zdemolován velín pro obsluhu kotlů. Druhý akumulátor byl odhozen k protější výrobní budově, třetí akumulátor zůstal na svém místě.

Tlaková vlna dále odmrštila kamion stojící před skladem směsí směrem na vedlejší výrobní halu, ten srazil třiatřicetiletou ženu, která se stala první obětí této tragické události. Tlaková vlna spolu s kamionem poničila část protilehlé výrobní haly (vytlučená okna, strhané okapy, částečně propadlá střeška).

Při výbuchu akumulací nádrže zemřeli dva lidé (druhou obětí byl muž, který následkům zranění podlehl ve Fakultní nemocnici v Hradci Králové), pět lidí utrpělo těžká zranění s hospitalizací delší než 5 dnů (jeden z těchto zraněných byl zaměstnancem jiného zaměstnavatele), u dalších sedmi zaměstnanců si úrazy vyžádaly pracovní neschopnost delší než 3 dny.

Kontrolní zjištění

V roce 1999 instalovala firma STEP Trutnov v organizaci AVON Automotive a.s. dva akumulátory páry (v. č. 1402 a 1403, objem 30 000 litrů, maximální provozní přetlak 1,5 Mpa), na kterých nebyly instalovány pojistné ventily. Zdroj tlaku, parní kotle Duro Dakovič byly provozovány na tlak 1,35 MPa, tj. na tlak menší než je nejvyšší dovolený přetlak nádob, a byly jištěny vlastními pojistnými ventily. Dne 29. 4. 1999 byla u těchto akumulátorů provedena výchozí revize revizním technikem montážní organizace STEP Trutnov.

Na přelomu let 2003/2004 realizovala v organizaci AVON Automotive a. s. firma SEA CZ, a.s. divize Kolín, rekonstrukci kotelny, která spočívala v generální opravě kotlů Duro Dakovič (v. č. 2561 a 2562) a v instalaci zabezpečovacího zařízení BOSB Spirax Sarco na kotle, po níž došlo k navýšení nejvyššího pracovního přetlaku kotlů z 1,35 MPa na 1,6 MPa, což je maximální provozní přetlak kotlů, uvedený v revizních knihách. To znamená, že zdroj tlaku byl provozován na vyšší pracovní přetlak, než byl nejvyšší dovolený přetlak u tlakových nádob v. č. 1402 a 1403. Dále byla instalována třetí tlaková nádoba – akumulátor páry, v.č. 341.

Generální oprava kotlů probíhala v měsících srpen až říjen roku 2003, instalace zařízení BOSB v listopadu 2003 a instalace třetího akumulátoru v lednu 2004. Na žádném ze tří akumulátorů páry nebylo umístěno pojistné zařízení. Pojistné ventily byly pouze na parních kotlích Duro Dakovič (v. č. 2561 a 2562).

Takto byla výše uvedená zařízení provozována až do 4. 1. 2010, kdy došlo k výbuchu akumulátoru páry v. č. 1403.

V rámci šetření výše uvedené události provedli inspektoři oblastního inspektorátu práce v Hradci Králové (dále „OIP“) kontroly u organizací AVON AUTOMOTIVE a.s. Rudník, SEA CZ a.s., divize Kolín, a u PFO Drahotský, Hostinné. Ve všech případech byly zjištěny nedostatky na úseku bezpečnosti práce, bezpečnosti technických zařízení a pracovních podmínek. Většina zjištěných nedostatků byla v době kontroly podle § 36 odst. 2 zákona č. 251/2005 Sb. již promlčena. Za některé nedostatky byla ze strany OIP vůči kontrolovaným subjektům vydána opatření.

Všechny kontrolované subjekty přijaly v souladu se zákoníkem práce podle § 133 c odst. 5 patřičná technická, organizační a výchovná opatření.

Ing. Ladislav Jirousek, inspektor
Oblastní inspektorát práce pro Královéhradecký kraj a Pardubický kraj